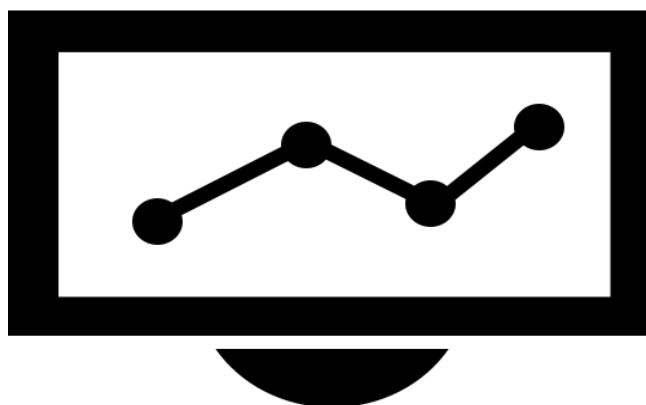

Adviesrapport

Vernieuwing open access monitoring per 2022

Versie 2.0 (feedback verwerkt + geredigeerd)

Aan: Universiteiten van Nederland, SSPG

Van: Open access monitoring werkgroep: Just de Leeuwe (TU Delft), Bianca Kramer (Universiteit Utrecht), Kristina Hettne, Saskia Woutersen (Universiteit Leiden), Jeroen Bosman (Universiteit Utrecht), Marjet Elemans (TU Eindhoven), Darco Jansen (UNL), Thed van Leeuwen (CWTS, Leiden), Jeroen Sondervan (Universiteit Utrecht)

Met medewerking van: Lionne Koens en Alexandra Vennekens (Rathenau Instituut)

Datum: 5 apr. 2022

Inhoudsopgave

Samenvatting	2
1. Introductie	4
2. Redenen voor vernieuwing van open access monitoring	6
2.1 Verbetering onderscheid van beleidsrelevante varianten van open access	6
2.2 Verbreding van publicatietypen	6
2.3 Uitbreiding belanghebbenden	8
2.4 Aansluiting bij NPOS	8
2.5 Kwaliteit als uitgangspunt voor een nieuw framework	9
3. Aanbevelingen voor een nieuw framework	11
3.1 Totstandkoming van de aanbevelingen	11
3.2 Scope van de aanbevelingen	11
3.3 Algemene aanbevelingen	11
3.4 Aanbevelingen ten aanzien van monitoring van artikelen	14
3.5 Aanbevelingen ten aanzien van monitoring van boeken en boekhoofdstukken	16
3.6 Aanbevelingen ten aanzien van congrespublicaties en -bijdragen	17
4. Randvoorwaarden voor succes	18
Bijlage: Uitkomsten workshop	19
1. Artikelen	20
2. Congrespublicaties en -bijdragen	22
3. Boeken en boekhoofdstukken	23
6. Glossarium	26

Samenvatting

Voor u ligt het adviesrapport 'Vernieuwing open access monitoring per 2022', opgesteld door de landelijke werkgroep open access monitoring.

- **Aanleiding** voor dit adviesrapport is de noodzaak om open access publicaties beter te kunnen monitoren en ze inclusiever te maken in verhouding tot de huidige jaarlijkse meting. Hiervoor is een herijking van het huidige *framework* noodzakelijk.
- De aanpassingen van de open access monitor hebben als doel een verbeterd **beleidsinstrument** op te leveren die nauwkeurig weergeeft hoe de (nationale en lokale) ambities en keuzes op het terrein van open access zich weerhouden tot de werkelijkheid.
- Met de **hernieuwde** werkwijze van monitoren wordt op een betere manier gebruik gemaakt van de beschikbare data en wordt deze uitgebreid met meerdere publicatietypen dan alleen artikelen. De ambitie om de metingen centraal te laten uitvoeren, dit zou kunnen betekenen een verlichting van de werkzaamheden van diegenen die nu jaarlijks belast zijn met de instellingsmonitor.
- Dit rapport geeft een reeks van **aanbevelingen** hoe een dergelijke open access monitor ingericht kan worden. Wanneer de aanbevelingen worden goedgekeurd door UKB-plenair en vervolgens de SSPG zal een implementatietraject starten waarbij de aanbevelingen uitgewerkt zullen worden in dialoog met CRIS-beheerders, open access specialisten en analisten van de nederlandse universiteiten en andere instellingen van wetenschappelijk onderzoek.
- 2022 geldt hierbij als **overgangsjaar**.

1. Introductie

Sinds 2016 is er een landelijke aanpak voor het monitoren van open access peer-reviewed wetenschappelijke artikelen. Hiervoor wordt een *framework* van definities gebruikt dat destijds is vastgelegd door de VSNU (nu Universiteiten van Nederland, UNL) en de Nederlandse universiteiten, getiteld '*Definition framework monitoring Open Access*'.¹ UNL treedt op als 'eigenaar' van het framework. Vanaf 2017 leveren de instellingen jaarlijks lokale cijfers aan voor de landelijke rapportage. Alle universiteiten hebben een workflow opgezet waarbij institutionele cijfers worden opgeleverd. Deze worden gebruikt om een landelijk gemiddelde van percentages open access artikelen vast te stellen. Voor publicatiejaar X moeten de cijfers uiterlijk 1 juli publicatiejaar X+1 per instelling worden aangeleverd. Dat gebeurt in een gedeelde map in SURFDrive waar alle instellingen toegang toe hebben.

In het huidige framework worden drie typen open access artikelen onderscheiden:

1. Gold open access; publicaties die in de Directory Open Access Journals (DOAJ) zijn geclassificeerd;
2. Hybride open access; publicaties die niet in DOAJ zijn geclassificeerd;
3. Green open access; publicaties die uitsluitend in betrouwbare repositories worden aangetroffen.

Tot nu is het '*Definition framework monitoring Open Access*' niet herijkt. Er zijn twee belangrijke redenen om dit nu wel te doen. Ten eerste zijn er nieuwe mogelijkheden om vormen en kenmerken van open access te onderscheiden die voor toekomstige beleidsvorming relevant zijn. Ten tweede is het vanuit het Nationaal Programma Open Science (NPOS), alsmede institutioneel open access beleid, belangrijk geworden om ook naar de vrije beschikbaarheid van boeken, boekhoofdstukken en congrespublicaties en -bijdragen en andere publicatietypes te kijken.

Dit rapport is opgesteld door de UKB-werkgroep 'open access monitoring', waarin leden van verschillende universitaire instellingen en onderzoeksinstituten zitting hebben. In eerste instantie is door de werkgroep het VSNU '*Definition framework monitoring Open Access*' tegen het licht gehouden en is vastgesteld dat, gezien de ontwikkelingen rond open access en monitoring in het bijzonder, deze grondig moet worden herzien en uitgebreid. Er zijn workshops en werkbesprekingen gehouden om dit verder uit te werken. De uitkomsten in dit adviesrapport zijn een weergave van deze uitkomsten en deze zijn verwerkt tot concrete aanbevelingen.

¹ VSNU (2017) Definition framework monitoring Open Access.
https://www.universiteitenvannederland.nl/files/documenten/Domeinen/Onderzoek/Open%20access/Definitief%20Definition%20framework%20OA_VSNU-20160217.pdf

Aanpassen en vernieuwen

2. Redenen voor vernieuwing van open access monitoring

2.1 Verbetering onderscheid van beleidsrelevante varianten van open access

Wat we in 2022 onder open access verstaan en hoe we dit kunnen meten is in de afgelopen jaren sterk ontwikkeld. De handvatten die het huidige framework (opgesteld in 2015) biedt, zijn met de huidige inzichten en mogelijkheden niet meer toereikend. Om de verbreding van open access te tonen kunnen we gebruik maken van nieuwe (technische) mogelijkheden om de meer gedetailleerde detectie van vormen van open access (incl. informatie over licenties en embargo termijnen) mogelijk te maken, die vervolgens voor verschillende doeleinden gebruikt kan worden. De gedetailleerde kenmerken van open access maken het mogelijk om het effect van verschillende beleidsinstrumenten meer gericht te volgen. Een aantal voorbeelden zijn:

- Bronze open access: het openstellen van artikelen zonder open licentie door uitgevers. Dit wordt in het huidig framework niet apart onderscheiden.
- Informatie over Artikel 25fa (Taverne-amendement) als wettelijke mogelijkheid om uitgeversversies op te nemen in de repositories van de instellingen, te labelen als green open access.
- Het behouden van alle rechten op auteursversies (*Accepted Manuscripts*) van artikelen en deze zonder embargo, met een open licentie (CC-licentie), te plaatsen in de repositories (bijv. *Rights Retention Strategy* als onderdeel van Plan S) was destijds niet in beeld.

2.2 Verbreding van publicatietypen

Het huidige framework gaat louter over peer-reviewed wetenschappelijke tijdschriftartikelen. Boeken, hoofdstukken van geredigeerde bundels, congrespublicaties en -bijdragen, rapporten en andere soorten van publicatietypen worden niet benoemd en dus niet meegenomen in de open access monitor. In het nieuwe NPOS ambitedocument 2030 worden deze categorieën wel degelijk gezien als onderdeel van de 100% open access ambitie.² Ook funders, verenigd in cOAlition S, willen met Plan S open access eisen stellen aan alle gereviewde academische output.

De aanbevelingen in dit rapport richten zich vooralsnog alleen op de volgende publicatietypen, te weten: artikelen, boeken en boekhoofdstukken en congrespublicaties en -bijdragen. Andersoortige publicatietypen (bijv. rapporten) worden nu niet meegenomen in

² NPOS (2021). Open Science 2030 in the Netherlands NPOS 2030 Ambition Document, version 0.8. <https://www.openscience.nl/files/openscience/2022-01/Open%20Science%202030%20in%20the%20Netherlands.pdf>

dit rapport. In de nabije toekomst kan in overleg worden besloten om ook uit te breiden naar andere publicatietypen dan alleen bovengenoemden.

Voor boeken en boekhoofdstukken is er in 2019 een eerste stap gezet met de NPOS inventarisatie- en aanbevelingsnota: 'Naar een open access beleid voor wetenschappelijke boeken in Nederland'.³ Daarin werd onder meer gesignaleerd dat datakwaliteit van de CRIS-registraties van boeken, boekhoofdstukken en rapporten aandacht behoeft. Wat men precies verstaat onder een 'boek', verschilt sterk per discipline. Voor boeken werd in het voorjaar van 2021 door UNL een analyse gemaakt hoe te komen tot 100% open access.⁴ Ook in deze studie kwam naar voren dat exacte gegevens ontbreken en dat dit verdere beleidsvorming belemmert.

Het is van groot belang om ook voor deze categorie structureel bij te houden hoeveel van deze objecten in open access worden gepubliceerd. De instellingen kunnen dit inzetten als sturingsmechanisme voor het verder (landelijk en lokaal gecoördineerd) inrichten van open access beleid voor deze publicatietypes.

Ook voor congrespublicaties en -bijdragen, zeer belangrijk in bijvoorbeeld vakgebieden als informatica, engineering, computer science, industrial design en sommige gebieden in de natuurkunde, welke deels ook worden gepubliceerd in wetenschappelijke journals, vaak in de vorm van 'special issues', kunnen dergelijke stappen genomen worden. TU Delft monitort op deze wijze de congrespublicaties en -bijdragen sinds 2016.⁵

Een bijzondere categorie van open access publicaties betreft de Nederlandse proefschriften. In de diverse promotiereglementen zijn afspraken gemaakt over het publiek maken van dit werk waardoor er een zeer groot deel voor het publiek leesbaar is. Dit werk wordt veelal gepubliceerd door de universiteiten, maar vaak zonder open licentie, waardoor het hergebruik beperkingen kent. Vanwege het beleid voor het verplicht opslaan van proefschriften in de institutionele repository, is er bij de instellingen een helder beeld van de aantallen proefschriften en de beschikbaarheid daarvan. Interessant hierbij wel is dat veel proefschriften bundelingen van gereviewde artikelen bevatten waardoor veel artikelen in meervoud zullen voorkomen in de repositories.

³ Ferwerde, E. De Jonge, H., Sondervan, J. & Wesenbeeck, A. (2019). Naar een open access beleid voor wetenschappelijke boeken in Nederland'.

https://www.openscience.nl/files/openscience/2019-12/Notitie%20OA%20beleid%20boeken_def.pdf

⁴ UNL (2021). Naar 100% Open Access Academische Boeken

https://www.vsnul.nl/files/documenten/Domeinen/Open_Access/Naar%20100%20procent%20Open%20Access%20-%20academische%20boeken.pdf

⁵ TuDelft (z.d.). Open access monitor.

<https://www.tudelft.nl/library/library-voor-onderzoekers/library-voor-onderzoekers/publiceren-verspreiden/je-publicatiestrategie-creeren/open-access-monitoring>

2.3 Uitbreiding belanghebbenden

Het huidige framework is ontworpen door de Nederlandse universiteiten en universitair medische centra, onder leiding van de UNL. Bij metingen wordt nu uitsluitend gekeken naar de cijfers van deze instellingen. Intussen wordt er ook bij veel andere onderzoeksinstellingen naar open access gekeken. Denk aan NWO- en KNAW-instellingen en not-for-profit, publiek gefinancierde kennisinstellingen met veelal de status van nationaal instituut (TNO, NIVEL, Naturalis, Deltares, RIVM en anderen). Het zou goed zijn om ook die instellingen te betrekken bij het framework, ook al omdat zij, althans sommige van hen, worden geïndexeerd door [NARCIS](#). Het is de bedoeling om ook deze instellingen meer te gaan betrekken bij het nieuwe framework, zonder de voortgang of ontwikkeling ervan te belemmeren. We erkennen dat een verbreding van het draagvlak van de OA-monitor een grote uitdaging is, want dit vraagt veel overleg en afstemming.

2.4 Aansluiting bij NPOS

In het oorspronkelijk NPOS (Nationaal Programma Open Science) beleid, daterend van 2017, waren al meerdere publicatietypen opgenomen.⁶ Echter, het monitoren van publicatietypen anders dan wetenschappelijke artikelen is in de afgelopen periode nooit verder opgepakt.

Onder regie van het NPOS zijn de ambities tot 2030 opgesteld. Onlangs is over deze ambities een open consultatie geweest.⁷ Voor open access is de ambitie om een veel integraler beleid te voeren en alle publicatietypen te ondersteunen met duurzame investeringen in meervoudige instrumenten (gold, hybride, diamant/S2O en alternatieve publicatie platformen). Het monitoren van deze publicatietypen dient tevens ter ondersteuning van het nader te ontwikkelen beleid onder de vlag van de NPOS-ambitie tot 2030.

Door bestuurders van de bij NPOS betrokken partijen is aangegeven om niet alleen gezamenlijke ambities te stellen maar juist ook om te sturen op de voortgang inclusief afspraken over de monitoring. Dit zal leiden tot een meer gevarieerde landelijke monitor op diverse open science praktijken.

⁶ Wilma J. S. M. van Wezenbeek et al., National Plan Open Science, (2017), p. 9, DOI: <https://doi.org/10.4233/uuid:9e9fa82e-06c1-4d0d-9e20-5620259a6c65>

⁷ NPOS (2021)

2.5 Kwaliteit als uitgangspunt voor een nieuw framework

De nieuwe open access monitor (is):

- Inclusiever (in de zin van meegenomen publicatietypen).
- Flexibeler (in de zin van meerdere meetmomenten voor publicatietypen en de keuze voor instellingen daarin).
- Preciezer (in de zin van afbakening OA typen en/of gebruikmaken van open licenties).
- Technisch verbeterd (in de zin van mogelijkheden bieden voor efficiënte monitoring methoden).
- Maakt gebruik van nieuwe databronnen die beschikbaar zijn gekomen.
- Sluit aan bij mogelijke acties voortkomend uit 100% OA haalbaarheidsstudies.⁸
- Houdt rekening met mogelijke inpassing in en gebruikmaking van een toekomstige Open Knowledge Base.⁹
- Houdt rekening met financiële informatie als APC's en BPC's van de publicaties. Deze informatie is geen onderdeel van de monitoring zelf maar zal door de granulaire opzet van de monitoring wel gekoppeld kunnen worden aan systemen die deze informatie vastleggen.

⁸ UNL (2021): Nieuwe haalbaarheidsstudies vormen basis voor nieuw meerjarenplan open access; deel uw ideeën voor 100% Open Access

⁹ Zie: Kemman, Max, & Te Velde, Robbin. (2020). Feasibility study Open Knowledge Base (1.0). Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.4616957>. & UNL (n.d) Onderzoeksinformatiesystemen/Open Knowledge Base. https://www.universiteitenvannederland.nl/os_onderzoekinformatiesystemen-open-knowlegde-base.html

Aanbevelingen

3. Aanbevelingen voor een nieuw framework

3.1 Totstandkoming van de aanbevelingen

Zoals gezegd is dit rapport opgesteld door de landelijke werkgroep 'open access monitoring', waarin leden van verschillende universitaire instellingen en onderzoeksinstituten zitting hebben. Na de vaststelling dat het huidige framework herzien dient te worden was een vervolgstap het organiseren van een workshop, waar 29 deelnemers (open access experts, bibliometristen, CRIS managers, repository managers, etc.) van Nederlandse universiteiten en onderzoeksinstituten aan hebben deelgenomen. Deze workshop had als doel om te inventariseren welke herzieningen nodig zijn en deze vervolgens inhoudelijk te bespreken, waarbij een uitbreiding van de monitor naar andere publicatietypen (boeken, hoofdstukken en proceedings) centraal stond. De aanbevelingen in dit rapport komen mede voort uit de discussies die tijdens deze workshop zijn gevoerd.

3.2 Scope van de aanbevelingen

Het gaat in dit rapport over:

- De uitgangspunten van monitoring en over de daarbij gehanteerde definities en afbakening.
- Een nieuwe basis van monitoring. En om dit mogelijk te maken geven we ook algemene aanbevelingen over het hoe (data en tech), het wie (lokaal en/of landelijk) en het wanneer (timing en frequentie)
- Aanbevelingen voor het overgangsjaar 2022. Ten aanzien van deze overgang:
 - onderscheid publicatietypen;
 - decentraal / centraal.

3.3 Algemene aanbevelingen

Aanbeveling 1:

zorg voor **eenduidige afspraken op landelijk niveau over wat de publicatie-output is** van de instellingen, daartoe:

- aanbeveling 1A: laat instellingen metadata van publicatie-output interoperabel maken volgens [xxx] standaarden zodat deze openbaar (publiek) gemaakt zal worden;
- aanbeveling 1B: zorg dat de openbaar gemaakte metadata van de publicatie output en open access kenmerken machine-leesbaar is en beschikbaar via bulk download, API of vergelijkbare techniek;

- aanbeveling 1C: zorg dat de openbaar gemaakte metadata van de publicatie-output minimaal gegevens bevat over artikelen (peer reviewed), boeken en boekhoofdstukken en congrespublicaties en -bijdragen;
- aanbeveling 1D: streef er naar dat de aantallen records in de door de instellingen openbaar gemaakte metadata overeenkomen met de aangeleverde cijfers voor KUOZ.

Aanbeveling 2:

voer een **centrale, landelijke open access analyse** uit op de openbaar gemaakte metadata, waarbij in acht nemende:

- aanbeveling 2A: produceer in de centrale monitoring open access cijfers voor artikelen (peer reviewed), boeken en boekhoofdstukken en congrespublicaties en -bijdragen;
- aanbeveling 2B: produceer in de centrale monitoring zowel een landelijk (ontdubbeld) cijfer als cijfers per instelling;
- aanbeveling 2C: streef naar uitvoering en publicatie van de centrale, landelijke cijfers in Q3 op basis van beschikbare outputgegevens van het voorafgaande publicatiejaar op 1 juli van het jaar;
- aanbeveling 2D: kies voor meetmoment rond 1 oktober en neem alles mee wat 6 maanden als maximale embargotermijn had.
- aanbeveling 2E: laat instellingen vrij in de keuze tussen het ook zelf uitvoeren van (volledige of additionele) open access monitoring dan wel het gebruiken van de centraal gegenereerde open access gegevens;
- aanbeveling 2F: genereer data om zowel directe open access beschikbaarheid (0 maanden embargo) als uitgestelde open access beschikbaarheid (met maximaal 6 maanden embargo) te kunnen rapporteren (voor artikelen, boekhoofdstukken en congrespublicaties en -bijdragen)
- aanbeveling 2G: neem haalbaarheid als leidraad bij het bepalen van keuzes over genereren van gedetailleerde informatie (open access vormen/kleuren, licenties, HOOP-gebieden, funder-informatie, e.d), zie aanbevelingen 6 en verder.
- aanbeveling 2H: bepaal op bestuurlijk niveau welke partij (of samenwerking van partijen) op basis van aangeleverde data de bepaling van open access status uitvoert en neem hierbij publieke waarden en academische soevereiniteit als uitgangspunt. Onderzoek als eerst of partijen binnen UKB-verband zelf de

monitoring kunnen uitvoeren. De verwachting is dat na een initiële investering om de centrale metingen op te zetten, zoals het aanpassen van de aan te leveren lokale scripts en het opschonen van de CRIS-systemen dit een jaarlijkse tijdwinst gaat opleveren voor alle instellingen.

Aanbeveling 3:

zorg voor een **overgangsjaar in 2022 (monitoring van open access van publicatiejaar 2021)** voor artikelen (peer reviewed) waarin:

- in 2022 eenmalig een dubbele monitoring wordt uitgevoerd voor artikelen (peer reviewed): op de oude werkwijze en op de hier beschreven nieuwe werkwijze;

Aanbeveling 4:

zorg voor een **overgangsjaar in 2022 (monitoring van OA van publicatiejaar 2021)** voor boeken en boekhoofdstukken en congrespublicaties en -bijdragen waarin:

- voor de nieuwe documenttypen 'boeken en boekhoofdstukken' en 'congrespublicaties en -bijdragen' extra ruimte komt voor experimenten en overleg, uitlopend in Q3 (en mogelijk ook Q4).

Aanbeveling 5:

zorg voor **open publicatie, met een open licentie, van data, code en workflows** van de centrale, landelijke open access monitoring.

Aanbeveling 6:

betrek in 2022 niet-UNL-onderzoeksinstituten bij landelijke monitoring van open access en hiertoe:

- aanbeveling 6A: inventariseer in 2022 of NWO en KNAW instellingen en hogescholen, evenals RIVM, TNO, Deltares, Naturalis, ESTEC en andere publiek gefinancierde onderzoek-uitvoerende instellingen zich kunnen vinden in doel en voorgestelde vorm van open access monitoring;
- aanbeveling 6B: inventariseer of genoemde niet-UNL instellingen bereid zijn metadata van output open te delen met ingang van 2023;
- aanbeveling 6C: onderzoek de mogelijkheden om OA monitoring van output van UNL- en niet-UNL-instellingen gecombineerd uit te voeren.

3.4 Aanbevelingen ten aanzien van monitoring van artikelen

Aanbeveling 7:

monitor open access van **artikelen (peer reviewed)**, en daarbij:

- aanbeveling 7A: ga voor bepaling van de output uit van de CRIS-gegevens van de deelnemende instellingen;
- aanbeveling 7B: beschouw preprints als apart output-type, en tel deze dus niet mee als output van peer-reviewed artikelen;
- aanbeveling 7C: maak bij detailniveau OA-classificatie onderscheid tussen wat centraal gerapporteerd wordt door VSNU aan bv. OCW, en wat als extra informatie wordt gedeeld en gebruikt kan worden (ook door instellingen zelf).
- aanbeveling 7D: kies voor centrale rapportage voor onderscheid:
 - gold (full OA tijdschriften in DOAJ op moment van publicatie);
 - gold (full OA tijdschriften niet in DOAJ, harvested door Unpaywall)
 - hybrid (met uitsluiting van bronze open access);
 - green (accepted/published version, in repositories harvested door Unpaywall).
 - closed (incl bronze).
- aanbeveling 7E: voeg de volgende variabelen toe aan de open access classificatie om nadere analyses mogelijk te maken:
 - licentie (per versie, indien verschillend);
 - daadwerkelijke embargotermijn (voor green open access); (o.b.v. moment van open access beschikbaarheid)
 - aanduiding bronze open access;
 - aanduiding open access via diamond journals (in en buiten DOAJ, gebaseerd op academische kwaliteitscriteria).

Optioneel afhankelijk van beschikbaarheid data:

 - aanduiding open access via nationale uitgeversdeals (afh. van beschikbaarheid. lijst UKBSis);
 - aanduiding green open access via Taverne (afh van informatie in CRIS-output instellingen);
 - indien aanwezig: aanduiding corresponding author (afh. van informatie in CRIS-ouput instellingen);
 - Aanduiding HOOP_gebieden (indien aanwezig);
 - Aanduiding funder info (vanuit CRIS en/of NWO).

- Aanbeveling 7F: Stel zowel metadata van publicatie-output, als gedetailleerde data over open access -beschikbaarheid op publicatieniveau, open beschikbaar voor gebruik en verdere analyse.
- Aanbeveling 7G: Onderzoek of het mogelijk is om de artikelen die voortkomend uit externe financiering (2e/3e geldstroom) te identificeren.

3.5 Aanbevelingen ten aanzien van monitoring van boeken en boekhoofdstukken

Aanbeveling 8:

monitor open access **boeken en boekhoofdstukken**, en daarbij:

- aanbeveling 8A: ga voor bepaling van de output uit van de CRIS-gegevens van de instellingen;
- aanbeveling 8B: tel vooralsnog alleen die boeken en boekhoofdstukken die aangemerkt staan als 'wetenschappelijk'. Maak hierin een onderscheid tussen 'dissertaties' en 'monografieën' en bundels;
- aanbeveling 8C: accepteer dat een categorie boeken en boekhoofdstukken in eerste instantie, in 2022, niet meegenomen zullen worden in de monitor, maar werk aan een implementatieplan om de monitor van deze publicatietypen zo inclusief mogelijk te maken;
- aanbeveling 8D: neem zowel boeken/boekhoofdstukken met een DOI of andere PID als bijdragen zonder PID mee;

Aanbeveling 9:

streef naar **gelijke behandeling/opname van boeken en boekhoofdstukken in CRIS-systemen** van de instellingen, en daartoe:

- aanbeveling 9A: ga i.o.m. beheerders van CRIS-systemen na wat de huidige praktijk van opname van boeken en boekhoofdstukken in de CRIS systemen is;
- aanbeveling 9B: ga na in welke mate er (internationaal) standaarden of vaste praktijken zijn voor opname van boeken en boekhoofdstukken in systemen voor output registratie;
- aanbeveling 9C: formuleer aanbevelingen voor behandeling/opname van boeken en boekhoofdstukken ('wetenschappelijk') in CRIS-systemen en deel deze met beheerders van CRIS-systemen.

3.6 Aanbevelingen ten aanzien van congrespublicaties en -bijdragen

Aanbeveling 10:

monitor open access van **congrespublicaties en -bijdragen**, en daarbij:

- aanbeveling 10A: ga voor bepaling van de output uit van de CRIS-gegevens van de instellingen;
- aanbeveling 10B: tel vooralsnog voor het monitoren van open access *alle* in CRIS systemen aan conferenties gerelateerde outputs (dus zowel volledige congrespublicaties als -bijdragen zoals meeting abstracts);
- aanbeveling 10C: laat (vooralsnog) de peer review status van de congrespublicaties en -bijdragen buiten beschouwing als criterium voor inclusie;
- aanbeveling 10D: neem zowel bijdragen met een DOI of andere PID als bijdragen zonder PID mee;
- aanbeveling 10E: onderzoek of output zonder PID op titel gematched kan worden met bronnen voor OA-detectie.

Aanbeveling 11:

streef naar **gelijke behandeling/opname van congrespublicaties en -bijdragen in CRIS-systemen** van de instellingen, en daartoe:

- aanbeveling 11A: ga i.o.m. beheerders van CRIS-systemen na wat de huidige praktijk van opname van congrespublicaties en -bijdragen in de CRIS systemen is;
- aanbeveling 11B: ga na in welke mate er (internationaal) standaarden of vaste praktijken zijn voor opname van congrespublicaties en -bijdragen in systemen voor outputregistratie;
- aanbeveling 11C: formuleer aanbevelingen voor behandeling/opname van congrespublicaties en -bijdragen in CRIS-systemen en deel deze met beheerders van CRIS-systemen;
- aanbeveling 11D: maak, afhankelijk van het resultaat van 11A-C, in een later stadium de afspraken in aanbevelingen 10B-D preciezer.

4. Randvoorwaarden voor succes

- Actieve medewerking van alle partijen (i.i.g. UKB) op de principes, uitbreiding en aanpassing monitor.
- Een team van experts (gedelegeerde verantwoordelijkheid aan een kleine groep) dat kan worden gevormd binnen het UKB voor het:
 - verzamelen van data;
Verder verbeteren van de datakwaliteit;
 - uitvoeren de centrale monitoring;
 - communiceren over de resultaten.
- Hiervoor moet tijd worden vrij worden gemaakt. De werkzaamheden betreffen dan met name: vergelijkbare landelijke samenwerking t.a.v. infrastructuur open access: UKB-Browser (databaseer), openaccess.nl (bemensing redactie), UKB-sis (workflow, dashboards).
- Er is een financiële randvoorwaarde voor dit project als het gaat om coördinatie en het verder oppakken van aanbevelingen die zich richten op bijvoorbeeld uitbreidingen belanghebbenden (aanbeveling 6). Dit vergt ook een reservering van uren, maar deze zijn in overleg nader te bepalen.
- CRIS moet in staat zijn om aan de functionele eisen t.a.v. de monitoring te kunnen leveren.

Bijlage: Uitkomsten workshop

1. Artikelen

aspect	voorkeur en opmerkingen
afbakening documenttype	<p>Uitgaan van wat in CRIS is als (peer reviewed) tijdschriftartikel is opgenomen.</p> <p>Extra aandachtspunten hierbij zijn a) de dubbeling wanneer gebruik wordt gemaakt van afzonderlijke CRISsen, b) evt. gebruik van aanvullende informatie vanuit andere databases, c) de vraag of onderscheid gemaakt moet/kan worden tussen corresponding author en all authors en d) de rol van andere publicatietypen dan alleen (peer)reviewed artikelen, zoals editorials etc.</p>
PR status	<p>Beperking tot peer-reviewed artikelen</p> <p>Extra aandachtspunten hierbij: a) mogelijkheid houden tot het apart registreren van niet-peer reviewed output (evt alleen lokaal) b) vermijden van dubbeltelling van preprints en AAM/VOR en c) scheiden van discussie/besluitvorming over preprints enerzijds en andere publicatietypen anderzijds</p>
moment beschikbaarheid repoversie (immediacy)	<p>Geen consensus voor zero embargo (in lijn met Plan S en ambitie VSNU) of 6 maanden (in lijn met Taverne)</p> <p>Extra aandachtspunten hierbij: a) keuze zou aan moeten sluiten bij ambities OCW/VSNU/instellingen b) suggestie om ook moving walls mee te nemen (gekoppeld aan discussie over in/exclusie bronze open access)</p>
te rapporteren indicator(en)	zowel absolute aantallen als percentages
detailniveau rapportage aan VSNU	<p>data op publicatieniveau ipv alleen totalen</p> <p>Extra aandachtspunten hierbij: a) haalbaarheid, b) workflow voor hoe om te gaan met tegenstrijdige informatie en c) zorgen om gebruik ruwe data</p>

te rapporteren PIDs	niet plenair besproken. Suggestie om zoveel mogelijk PIDs te includeren (DOI, ISSN, URN/handle, ROR en ORCID) evenals t.z.t. Funder ID
te rapporteren vakgebiedsaanduiding	niet plenair besproken Suggestie of vakgebiedsaanduiding meegenomen zou moeten worden in centrale rapportage of alleen voor downstream/lokale verdere analyse
apart te rapporteren OA typen op platform uitgever	onderscheid tussen publicatie in full open access en hybrid journals onderscheid tussen publicatie in APC-based en non-APC based journals (maar kanttekening: onvolledige informatie) bronze open access meenemen als open access , maar met mogelijkheid tot onderscheiden van hybrid OA obv licentie-informatie
apart te rapporteren OA typen in repositories	geen consensus ; mogelijk onderscheid: - preprint / AAM / VOR - binnen/buiten Taverne Extra aandachtspunten: praktische haalbaarheid, en inperking op trusted repositories (met bijbehorende criteria)
(apart) te rapporteren licenties	geen consensus Argumenten voor: kunnen monitoren van (funder) compliance, kunnen volgen van de resultaten van de ambitie van de VSNU, onderhandelingen met uitgevers. Argumenten tegen: haalbaarheid, verschillen in eisen. Extra aspect: licentieinformatie voor onderscheid bronze OA.
meetmoment	geen consensus

uploaddeadline	Aandachtspunten: voldoende tijd data compleet (zo compleet mogelijk) te hebben; hetzelfde moment voor alle universiteiten; rekening houden met Taverne. Mogelijke optie: continu meten en monitoren en eventueel ieder drie maanden of eens per jaar rapporteren.
landelijk rapportagemoment	

2. Congrespublicaties en -bijdragen

aspect	voorkeur en opmerkingen
afbakening documenttype	Uitgaan van wat in CRIS als congrespublicaties en -bijdragen is aangemerkt. Hierbij moet rekening gehouden worden met overlap met artikelen en moet keuze gemaakt worden om wel of niet ook meeting abstracts mee te nemen. Suggestie om CRIS gegevens aan te vullen met data uit databases met affiliate informatie.
PR status	Zowel PR als niet PR publicaties , met aanduiding daarvan. Keuze gelijktrekken met die voor artikelen.
moment beschikbaarheid repoversie (immediacy)	Is fundamentele keuze die voor alle documenttypen hetzelfde zou moeten zijn.
te rapporteren indicator(en)	Alleen percentages publiekelijk rapporteren tbv bekendmaking door VSNU. Absoluten van teller en noemer wel doorgeven aan VSNU, maar afspraken maken over wat naar buiten gebracht wordt. Argumentatie is dat rapporteren van aantallen publicaties mag niet mede leiden tot publicatiedruk. Er wordt wel duidelijk opgemerkt dat belangrijk nadeel is dat ontdebelling of gewogen landelijk gemiddelde dan niet mogelijk zijn.
detailniveau rapportage aan VSNU	Geen voorkeur uitgesproken. Wel is er de vraag wat VSNU wil kunnen doen met de data. Dat moet duidelijk zijn.
te rapporteren PIDs	[overgeslagen]

te rapporteren vakgebiedsaanduiding	Liefst werken met een alternatief voor HOOP . Bv aanbevelen om alternatieven die er deels al zijn (CWTS topic clusters, OECD fields of science, Franse OS methode op basis van louter titels) te onderzoeken.
apart te rapporteren OA typen op platform uitgever	Zowel OA bij uitgever, als niet OA bij uitgever rapporteren, met apart onderscheiden bronze OA
apart te rapporteren OA typen in repositories	Wellicht versimpelen tot binair in eigen institutioneel repository of (ook) in ander repository (of in geen repository).
(apart) te rapporteren licenties	Minimaal moet duidelijk zijn welk doel VSNU ziet voor deze data.
meetmoment	[niet aan toegekomen]
uploaddeadline	[niet aan toegekomen]
landelijk rapportagemoment	[niet aan toegekomen]

3. Boeken en boekhoofdstukken

	Boeken	Boekhoofdstukken
aspect	voorkeur en opmerkingen	voorkeur en opmerkingen
afbakening documenttype	Uitgaan van wat in CRIS aangemerkt staat als Dissertaties; monografie en edited collections; Niet: populariserende wetenschappelijke boeken; tekstboeken (text books); reference works;	Uitgaan van wat in CRIS aangemerkt staat als hoofdstukken, los of edited collections; Niet: hoofdstukken in populariserende werken (non-reviewed), museum catalogi, etc.
PR status	Peer review moet gegarandeerd zijn. Dit kan door middel van uitgaan van certificering in DOAB. Uitgangspunt is dat er een vorm van kwaliteitscontrole is geweest. Hoe dat georganiseerd is per	Peer review moet gegarandeerd zijn. Dit kan door middel van uitgaan van certificering in DOAB. Uitgangspunt is dat er een vorm van kwaliteitscontrole is geweest. Hoe dat georganiseerd is per vakgebied zal sterk verschillen

	vakgebied zal sterk verschillen	
moment beschikbaarheid repoversie (immediacy)	Niet onmiddellijk , embargo's zijn toegestaan tot 12 maanden Consensus dat een wetenschappelijk boek een (veel) langere levenscyclus kan hebben dat betekent dus dat de embargo's voor artikelen geen gegeven zijn wat gevolgd moet worden	Niet onmiddellijk , embargo's zijn toegestaan tot 12 maanden Consensus dat een wetenschappelijk boekhoofdstuk een (veel) langere levenscyclus kan hebben dat betekent dus dat de embargo's voor artikelen geen gegeven zijn wat gevolgd moet worden Alternatief:Taverne na 6 maanden
te rapporteren indicator(en)	Alleen percentages publiekelijk rapporteren tbv bekendmaking door VSNU. Absoluten van teller en noemer wel doorgeven aan VSNU, maar afspraken maken over wat naar buiten gebracht wordt. <ul style="list-style-type: none"> • Gold (via uitgever/boekenserie) • Green (via IR) 	Alleen percentages publiekelijk rapporteren tbv bekendmaking door VSNU. Absoluten van teller en noemer wel doorgeven aan VSNU, maar afspraken maken over wat naar buiten gebracht wordt. <ul style="list-style-type: none"> • Gold (via uitgever/boekenserie); • Green (via IR)
te rapporteren PIDs	ISBN ISSN (book series) DOI	DOI ISBN (hoofdstuk is onderdeel van)
te rapporteren vakgebiedsaanduiding	HOOP als onderdeel KUOZ	HOOP als onderdeel KUOZ
apart te rapporteren OA typen op platform uitgever	NVT full gold of hybride uitgegeven?	NVT full gold of hybride uitgegeven?
apart te rapporteren OA typen in repositories	Auteursversie, uitgeversversie	Auteursversie, uitgeversversie

(apart) te rapporteren licenties	CC-licentie ja/nee Indien CC-licentie, specificatie	CC-licentie ja/nee Indien CC-licentie, specificatie
meetmoment	i.i.g. meer dan 1 meetmoment (bijv. jaar x-1 en jaar x-2) Consequentie is dat de monitor meer is dan een momentopname (zoals nu). De resultaten van af te spreken tweede tijdstip van monitoren komen tot uiting in het cijfer over dat publicatiejaar	i.i.g. meer dan 1 meetmoment <ul style="list-style-type: none"> • (bijv. jaar x-1 en jaar x-2)
uploaddeadline	te bepalen	te bepalen
landelijk rapportagemoment	te bepalen Oktober, OA week?	te bepalen Oktober, OA week?

6. Glossarium

Accepted Manuscript

Dit is de versie van een tijdschriftartikel dat door vakgenoten is beoordeeld en is geaccepteerd voor publicatie in een tijdschrift, en waarin wijzigingen zijn aangebracht door de auteur tijdens en na het peer reviewproces.

Bronze open access

Deze categorie van open access artikelen staat voor vrij toegankelijke artikelen zonder een licentie om ze te kunnen delen. Dit kunnen bijvoorbeeld tijdschrift issues zijn die na verloop van tijd vrij toegankelijk worden gemaakt, of artikelen die tijdelijk (bijvoorbeeld om promotionele redenen) worden vrijgegeven door de uitgever.

Corresponding Author

Voor de uitgever is de corresponderende auteur degene die het artikel indient (Submit). Dat kan dus maar één auteur zijn per artikel.

Creative Commons (open) licenties

De Creative Commons set van licenties (waaronder CC-BY) is een eenvoudige en gestandaardiseerde manier van licenseren om anderen toestemming te geven om een werk te delen. Creative Commons is een non-profit organisatie die het open delen van creatief en wetenschappelijk werk wil vergemakkelijken.

Current research information system (CRIS)

Een actueel onderzoeksinformatiesysteem van een universiteit. Een database of ander informatiesysteem om contextuele metadata op te slaan, te beheren en uit te wisselen voor de onderzoeksactiviteit die wordt gefinancierd door een onderzoeksfinancier of wordt uitgevoerd bij een onderzoeksorganisatie.

DOI

Een digitale object-ID (DOI) is een unieke alfanumerieke tekenreeks die is toegewezen door een registratiebureau (de International DOI Foundation) om inhoud te identificeren en een permanente link naar de locatie op internet te bieden. De uitgever kent een DOI toe wanneer het artikel elektronisch wordt gepubliceerd en beschikbaar wordt gesteld.

DOAJ

De Directory of Open Access Journals (DOAJ) is een website die een overzicht geeft van volledig open access tijdschriften en de artikelen daarin. De database achter deze website wordt onderhouden door Infrastructure Services voor Open Access. Tot januari 2013 werd de DOAJ onderhouden door de Universiteit van Lund.

Gold open access

Er zijn twee routes van open access: gold en green. Bij gold open access wordt de publicatie direct vrij beschikbaar gesteld via de website/platform van een uitgever.

Green open access

Er zijn twee routes van open access: gold en green. Green open access is gebaseerd op zelfarchivering. Na publicatie plaatst een onderzoeker een artikel in een repository (meestal van de universiteit) waarmee de publicatie directe of na verstrijken van een bepaalde embargotermijn vrij toegankelijk wordt voor de rest van de wereld.

Hybride tijdschriften

hybride tijdschriften zijn traditionele tijdschriften op basis van het abonnementenmodel die per artikel de optie bieden tot open access publicatie. Deze artikelen worden open access beschikbaar als er een publicatievergoeding (Article Processing Charge) betaald is aan de uitgever.

HOOP

Hoger Onderwijs en Onderzoek Plan, een indeling op wetenschappelijk onderwerpsgebied.

OKB - Open Knowledge Base

Het concept van de ontwikkeling van een nationale Open Knowledge Base voor Nederland (NL-OKB) is voorgesteld als antwoord op de strategische behoeften van de onderzoeksgemeenschap in Nederland.

PID

Een persistent identifier (PID) is een permanente verwijzing en uniek label naar een object die onafhankelijk is van de bewaarlocatie. Het unieke label zorgt ervoor dat het object altijd teruggevonden kan worden, ook als de naam van het object of de bewaarplaats verandert. Daardoor is een object altijd en overal eenduidig terug te vinden op basis van zijn PI. Dit is belangrijk voor duurzame opslag (archivering) van objecten in de snel veranderende wereld

Taverne (artikel 25fa)

Het artikel 25fa van de Nederlandse auteurswet (amendement Taverne) biedt onderzoekers de mogelijkheid om kort wetenschappelijk werk te delen, ongeacht eventuele beperkende richtlijnen van uitgevers.

Uitgeversversie

De versie die is gepubliceerd in een tijdschrift, in print en/of online. Dit artikel bevat alle redactionele verbeteringen, zoals het bewerken van kopieën of het zetten, die zijn aangebracht nadat het peer review-proces is voltooid.